

Ks. ANTHONY CEKADA

**CZY EKSKOMUNIKOWANY
KARDYNAŁ MOŻE ZOSTAĆ
WYBRANY NA PAPIEŻA?**

KRAKÓW 2017

www.ultramontes.pl

Czy ekskomunikowany kardynał może zostać wybrany na papieża?

Ks. ANTHONY CEKADA

PYTANIE: *Konstytucja papieża Piusa XII ustanawiająca reguły papieskiego konklawe stwierdza:*

"34. Żaden kardynał, pod pretekstem albo z powodu jakiejkolwiek ekskomuniki, suspensy, interdymu czy też wszelkiej innej kościelnej przeszkody nie może być w żaden sposób wyłączony z aktywnej i biernej elekcji papieża. Ponadto, zawieszamy takie kary kościelne tylko na czas tych wyborów, chociaż poza tym czasem pozostają one w mocy" (Const. "Vacantis Apostolicae Sedis", 8 grudnia 1945).

W związku z tym mam kilka pytań:

*(1) Jak **Kościół** interpretuje ten fragment?*

*(2) Czy uchyla on **wszystkie** ekskomuniki, kościelne przeszkody i cenzury **wszystkim** uczestnikom papieskiego konklawe. Czy dotyczy również kardynała, który został **wybrany** papieżem, ponieważ to właśnie zdaje się oznaczać termin "bierna" elekcja?*

(3) W takim razie, fragment ten oznacza, że ekskomunikowany kardynał może być ważnie wybrany na papieża. Czy zatem nie obala to fundamentalnej zasady na której opiera się cały przypadek sedewakantyzmu?

ODPOWIEDŹ: Od lat, wielu tradycjonalistycznych autorów z obozu FSSPX, takich jak ks. Carl Pulvermacher, Michael Davies, ks. Dominique Boulet i dominikanin z Avrillé – a nawet tacy konserwatywni autorzy jak ks. Brian Harrison – przytaczali ten fragment jako ostateczną odpowiedź na sedewakantyzm. Pius XII jednoznacznie zawiesił wszelkie ekskomuniki, kościelne przeszkody i *jakikolwiek* cenzury wobec każdego kto został wybrany na papieża, a więc (głosi ich argumentacja) heretyk *mógłby* zostać wybrany na prawdziwego papieża.

Lecz czy jest to poprawna zasada jaką można wyciągnąć z tego fragmentu? Zajmiemy się najpierw ogólniejszą kwestią, a mianowicie interpretacją.

I. INTERPRETACJA PRAWA

Ogólnie rzecz biorąc, "interpretacja" w prawie kanonicznym pochodzi albo od władzy publicznej, takiej jak papież, jego kuria, itp. (nazywa się to *autentyczną* wykładnią) albo z innego uznanego źródła, takiego jak nauczanie znawców prawa kanonicznego (i to nazywa się interpretacją *doktrynalną*). (Pełne omówienie tego zagadnienia, można znaleźć w Abbo & Hannon, 1, 17).

Nie udało mi się znaleźć papieskiej ani kurialnej wypowiedzi tłumaczącej bądź wyjaśniającej omawiany fragment. Pojawia się on zasadniczo w tym samym brzmieniu w papieskim ustawodawstwie dotyczącym konklawe ogłoszonym przez Klemensa V (1317), Piusa IV (1562), Grzegorza XV (1621) i Piusa X (1904). A zatem, jego znaczenie musiało wydawać się oczywistym – przynajmniej dla osób z kręgów kurialnych.

Gdy nie ma żadnej wykładni pochodzącej od władzy publicznej – a z taką sytuacją mamy często do czynienia w prawie kanonicznym – należy zajrzeć do innych fragmentów Kodeksu oraz do nauczania kanonistów (uczonych znawców prawa kanonicznego) aby odkryć, co znaczą dane terminy. Posługując się tą procedurą, znaczenie fragmentu konstytucji Piusa XII staje się jasne. A zatem, zaczniemy teraz przedzierać się przez terminologię.

(a) Cenzury kościelne. "Ekskomunika, suspensa i interdykt", wspomniane przez papieża należą do *cenzur kościelnych* – kar nakładanych przez prawo kanoniczne na winowajcę po to, aby okazał skruchę. (Przegląd tych kar, można znaleźć w Bouscaren, *Canon Law*, 815-816).

Kardynałowie są wyłączeni od ponoszenia tych kar, chyba że prawo stanowi inaczej (kanon 2227.2). W papieskim konklawe kardynał elektor albo papież elekt, który wszakże w jakiś sposób zaciągnął na siebie ekskomunikę stanąłby wobec przeszkód niemal niemożliwych do przewyciężenia. Skutki takiej kary zabraniają ekskomunikowanemu sprawowania rządów albo przyjmowania sakramentów, wykonywania jurysdykcji, głosowania, wyznaczania innych na urzędy, i faktycznie, w ogóle możliwości wyboru na urząd kościelny (zob. Bouscaren, 831-834). W takiej sytuacji papieżowi elektowi nie pozostałoby nic prócz machania z balkonu i jeżdżenia w papamobile. (Nie wymieniane przez Bouscarena...).

Cenzury kościelne są też czasami nazywane sankcjami *lecznicznymi*, ponieważ ich celem jest uleczenie zatwardziałości winowajcy. Tym odróżniają się od sankcji *karzących*, które bezpośrednio zmażują winę, niezależnie od tego czy winowajca okaże skruchę (Bouscaren, 846).

(b) Przeszkody kościelne. Termin "inna kościelna przeszkoda" wspomniany w konstytucji Piusa XII należy do bardziej ogólnej kategorii.

Jedną z takich przeszkód, jest na przykład karząca sankcja *infamii* – utrata reputacji z powodu jakiejś strasznej zbrodni. Między innymi, ta sankcja czyni przestępcę niewybieralnym na urzędy kościelne, godności, itp. (Bouscaren, 849).

A zatem, taka przeszkoda, podobnie jak ekskomunika, zamknęłaby przed kardynałem możliwość głosowania w konklawe albo zostania wybranym na papieża.

II. ZAWIESZENIE CENZUR I PRZESZKÓD

Ustaliwszy znaczenie terminów zawartych w punkcie 34 konstytucji Piusa XII, możemy łatwo zauważyć główny sens prawa: uniknięcie niekończących się kłótni o ważność papieskiej elekcji.

Łatwo zatem odpowiedzieć na drugie pytanie: "Czy uchyla on *wszystkie* ekskomuniki, kościelne przeszkody i cenzury *wszystkim* uczestnikom papieskiego konklawe?".

Odpowiedź brzmi – tak.

Czy punkt 34 obejmuje również przypadek ekskomunikowanego kardynała, który został *wybrany* na papieża?

I znów, odpowiedź jest twierdząca, ponieważ w konstytucji użyto terminów *czynna* i *bierna* elekcja, które oznaczają, odpowiednio, zdolność do *zagłosowania* oraz *bycia wybranym*. A zatem, rzeczywiście poprawne jest twierdzenie, że konstytucja Piusa XII jednoznacznie zezwala na to, żeby ekskomunikowany kardynał był ważnie wybranym papieżem.

III. ARGUMENT PRZECIWIW SEDEWAKANTYZMOWI?

A teraz, ostatnie pytanie: "Czy zatem nie obala to fundamentalnej zasady, na której opiera się cały przypadek sedewakantyzmu?".

Lecz teraz, odpowiedź brzmi – nie.

Większość osób pokroju FSSPX, wielu sedewakantystów a nawet inteligentni uczeni jak ks. Harrison przyjmują, że *ekskomunika* jest punktem wyjściowym dla sedewakantystycznej argumentacji, która jak im się zdaje, przebiega mniej więcej w ten sposób:

- Prawo kanoniczne nakłada na heretyka automatyczną ekskomunikę.
- Ekskomunika uniemożliwia duchownemu głosowania, celem wybrania kogoś na urząd, bycia samemu wybranym na urząd, albo pozostawania na urzędzie gdy sam stał się publicznym heretykiem.
- Paweł VI i jego następcy zaciągnęli tę ekskomunikę za publiczną herezję.
- Toteż, nie byli prawdziwymi papieżami.

Usuńcie przy pomocy § 34 konstytucji Piusa XII możliwość ekskomuniki (głosi antysewawakantystyczny wywód) i sedewakantystyczna argumentacja znika.

Jednakże ich rozumowanie nie jest poprawne. Ekskomunika jest wytworem prawa *kościelnego* i *nie* jest punktem wyjściowym dla sedewakantystycznej argumentacji. W rzeczywistości, w ogóle nie ma z nią nic wspólnego.

Punktem wyjściowym dla sedewakantyzmu jest raczej kompletnie inna zasada: a mianowicie, prawo *Boskie* nie dopuszcza aby heretyk był prawdziwym papieżem (albo pozostawał nim, jeśli papież popadnie w herezję podczas swojego pontyfikatu). Ta zasada wywodzi się bezpośrednio z tych działów najważniejszych przedsoborowych komentarzy do Kodeksu Prawa Kanonicznego, które dotyczą wyborów na urząd papieski oraz przymiotów wymaganych od osoby na to stanowisko wybranej.

Oto kilka cytatów:

"Heretycy i schizmatycy są wyłączeni z piastowania urzędu papieskiego na mocy samego Boskiego prawa... muszą być bezwzględnie uważani za wykluczonych od zasiadania na tronie Stolicy Apostolskiej, która jest nieomylnym nauczycielem prawdy wiary i centrum kościelnej jedności" (Maroto, *Institutiones Iuris Canonici* 2, 784).

"*Nominacja na Urząd Prymatu*. 1. Co jest wymagane **przez Boskie prawo** dla tej nominacji... **wymagane dla ważności** jest również, aby osoba wybrana była członkiem Kościoła; i dlatego, **wykluczeni są heretycy i apostaci** (przynajmniej publicznie)" (Coronata, *Institutiones Juris Canonici* 1, 312).

"Wszyscy, przed którymi na mocy **Boskiego prawa** lub unieważniającego prawa kościelnego nie **stoją przeszkody**, spełniają warunki niezbędne [do wyboru na papieża]. Dlatego, mężczyzna, który posiada zdolność używania rozumu wystarczającą by przyjąć wybór i sprawować jurysdykcję i który jest rzeczywistym członkiem Kościoła może być ważnie wybrany, nawet jeśli jest tylko człowiekiem świeckim. Wykluczeni jako **niezdolni do ważnego wyboru**, są jednakże: wszystkie kobiety, dzieci, które jeszcze nie doszły do wieku dojrzałości, dotknięci nieuleczalną chorobą umysłową, **heretycy i schizmatycy**" (Wernz-Vidal, *Jus Canonikum* 2, 415).

Tak więc herezja nie jest zwykłą "**kościelną przeszkodą**" albo cenzurą tego typu, jakie Pius XII wyliczył i zawiesił w punkcie 34 *Vacantis Apostolicae Sedis*. Jest ona natomiast **przeszkodą wynikającą z Boskiego prawa**, której Pius XII *nie* zawiesił – i w rzeczywistości *nie mógł* zawiesić, właśnie dlatego, iż wynika z prawa Bożego.

IV. PODSUMOWANIE: DWA PRZECIWIENSTWA

Punkt 34 konstytucji *Vacantis Apostolicae Sedis* zawiesza skutki cenzur kościelnych (ekskomuniki, suspensy, interdyktu) i innych kościelnych przeszkód (np., infamii) dla kardynałów, którzy wybierają papieża i dla kardynała, który ostatecznie zostanie wybrany. A zatem, kardynał, który zaciągnął ekskomunikę przed swoim wyborem na papieża niemniej jednak byłby ważnie wybrany.

To prawo dotyczy jednakże tylko przeszkód należących do prawa **kościelnego**. W związku z tym, nie mogą być one przywoływane jako argument przeciw sedewakantyzmowi, który jest oparty na nauczaniu przedsoborowych kanonistów mówiącym o tym, że **herezja jest przeszkodą** w uzyskaniu władzy papieskiej **wynikającą z prawa Boskiego**.

Anty-sedewakantystyczni polemici powinni zatem zaprzestać ciągłego wprowadzania do obiegu argumentów opartych na omawianym fragmencie. Nie ma to nic wspólnego ze stanowiskiem, które odrzucają.

www.fathercekada.com

Tłumaczył z języka angielskiego Mirosław Salawa

BIBLIOGRAFIA

- ABBO, J. & J. Hannon, *The Sacred Canons*. St. Louis: Herder 1957. 2 vol.
- BOUSCAREN, T. & A. Ellis, *Canon Law: A Text and Commentary*. Milwaukee: Bruce 1946.
- Bullarum, Diplomatum et Privilegiorum Ss. Rom. Pont.* Taurini: Vecco 1847.
- CLEMENS V, *Constitutiones Clementinae*. 1317. Cap. 2, *Ne Romani* §4, *de elect.* I, 3 in Clem.
- CODEX JURIS CANONICI. 1917.
- CORONATA, M., *Institutiones Juris Canonici*. 4 ed. Taurini: Marietti 1950. 3 vol.
- GREGORIUS XV, *Bulla Aeterni Patris*, 15 November 1621. In *Bullarum* 12, 619-27. §22.
- MAROTO, P., *Institutiones Iuris Canonici*. Romae: 1921. 4 vol.
- PIUS IV, *Bulla In eligendis*, 9 October 1562. In *Bullarum* 7, 230-6. §29.
- PIUS X, *Constitutio Vacante Sede Apostolica*, 25 December 1904. §29.
- PIUS XII, *Constitutio Vacantis Apostolicae Sedis*, 8 December 1945. *Acta Apostolicae Sedis* 36 (1946). 65-99. §34.
- WERNZ, F. & P. VIDAL, *Ius Canonicum*. Romae: Pontificia Universitas Gregoriana 1934. 8 vol. (1)

Przypisy:

- (1) Por. 1) Papież Paweł IV, [Konstytucja "Cum ex apostolatus" \(Constitutio "Cum ex apostolatus"\)](#).
- 2) Ks. Dr Henryk Maria Pezzani, [Kodeks Świętego Katolickiego Kościoła Rzymskiego. Kanon 26. Zakazany jest wybór na Papieża tego, kto odstąpił od wiary katolickiej, heretyka lub schizmatyka; jeśli ktoś taki zostanie wybrany, wybór jest nieważny. \(Codex Sanctae Catholicae Romanae Ecclesiae. Can. 26. Devius a fide catholica, haereticus, vel schismaticus eligi prohibetur in Romanum Pontificem; si eligatur nulla est electio\)](#).
- 3) Ks. Anthony Cekada, a) [Tradycjoniści, nieomylność i Papież](#). b) [Bergoglio nie ma nic do stracenia... zatem sedewakantystyczna argumentacja musi się zmienić](#). c) [Szczypta kadzidła: sedewakantyści i msze "una cum"](#).
- 4) Ks. Noël Barbara, a) [Papieska nieomylność a dzisiejszy kryzys w Kościele](#). b) [Ecône – koniec, kropka](#). c) [List otwarty do członków Bractwa Św. Piusa X \(FSSPX\)](#). d) [Uderzające podobieństwo reform Pawła VI do reformy anglikańskiej 1549 roku](#). e) [Katolicka Msza święta a Novus Ordo Missae. Czy NOM jest ważną mszą?](#) f) [Czy Jan Paweł II jest modernistą?](#) g) [Zdemaskowanie braku autorytetu władzy Neokościoła](#).

- 5) Św. Pius X, Papież, a) [Encyklika "Pascendi dominici gregis" o zasadach modernistów.](#) b) [Przysięga antymodernistyczna.](#) c) [Przemowa do kardynałów przeciw neoreformizmowi religijnemu.](#) d) [Encyklika "Acerbo nimis" o wykładzie nauki chrześcijańskiej.](#)
- 6) Sac. F. H. Reinerding, a) [Theologiae fundamentalis tractatus duo. Tractatus prior. Demonstratio christiano-catholica contra adversarios generatim omnes. De iis, qui auctoritati Ecclesiae obluantur.](#) b) [De necessitate Ecclesiae ad salutem.](#)
- 7) Ks. Dr Maciej Sieniatycki, a) [Apologetyka czyli dogmatyka fundamentalna.](#) b) [Zarys dogmatyki katolickiej.](#) c) [System modernistów.](#) d) [Modernistyczny Neokościół.](#) e) [Problem istnienia Boga.](#) f) [Dogmatyka katolicka. Podręcznik szkolny.](#) g) [Główne zasady etyki Kanta a etyka chrześcijańska.](#)
- 8) Ks. Dr Ignacy Grabowski, [Prawo kanoniczne według nowego kodeksu.](#)
- 9) Ks. Jan Nepomucen Opieliński, a) [Ekskomuniki Konstytucji "Apostolicae Sedis".](#) b) [Ekskomunika na heretyków, apostatów i ich współników.](#) c) [Ekskomunika na schizmatyków.](#)
- 10) P. Ferdinandus Cavallera SI, [Thesaurus doctrinae catholicae ex documentis Magisterii ecclesiastici.](#)
- 11) Sac. Josephus Papp-Szilágyi de Illyésfalva, [De electione Romani Pontificis.](#)

(Przyp. red. *Ultra montes*).

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXVII, Kraków 2017